

Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä
Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula

Tiedoksi:

VAMYT ryhmän puheenjohtaja Johanna Karimäki

Kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee

Arvoisa ministeri Mäntylä ja ministeri Rehula,

Kehitysvamma-alan järjestöt ilmaisevat huolensa kehitysvammaisten asumisen ohjelman (Kehas) toimeenpanon tilanteesta.

Valtioneuvosto teki 21.1.2010 periaatepäätöksen kehitysvammaisten henkilöiden asumisohjelmasta sekä siihen liittyvien palvelujen järjestämisestä. Lisäksi 8.11.2012 VN teki toisen periaatepäätöksen kehitysvammaisten henkilöiden yksilöllisestä asumisesta ja palvelujen turvaamisesta. Sosiaali- ja terveysministeriön johdolla laadittiin myös suunnitelma ”Laitoksista yksilölliseen asumiseen: Valtakunnallinen suunnitelma palvelujen kehittämiseksi lähiyhteisöön”. Päämääränä on, että vuoden 2020 jälkeen kukaan ei asu kehitysvammalaitoksessa.

Kehas-ohjelma toteuttaa kansallisesti ja kansainvälisesti hyväksytyjä linjauksia vammaisten henkilöiden perus- ja ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja itsenäisen elämän turvaamisesta. YK:n vammaisten ihmisten oikeuksia koskevan yleissopimuksen 19 artikla edellyttää, että vammaisilla henkilöillä on oikeus valita, missä ja kenen kanssa he asuvat, eivätkä he ole veloitettuja käyttämään tiettyjä asumisjärjestelyjä. Riittäväillä palveluilla he saavat tarvitsemansa tuen voidakseen elää ja osallistua yhteisössä muiden kansalaisten tavoin.

Kehas-ohjelman ensimmäinen vaihe päättyy vuoden 2015 lopussa, mutta tavoitteiden saavuttamiseksi on vielä kaikilla toimijatasoilla paljon tehtävää. Kehitysvammalaitoksissa asuu lähes tuhat henkilöä, jotka tarvitsevat lähivuosina asunnon ja asumista tukevia palveluja. Heistä lähes sata on alle 18-vuotiaita.

Me allekirjoittaneet järjestöt pidämme erittäin tärkeänä sitä, että STM jatkaa Kehas-tavoitteiden toteutumisen toimeenpanon ohjausta ja seurantaa valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti vuoteen 2020.

STM:n asettaman Kehas-seurantaryhmän toimikausi päättyy vuoden 2015 lopussa. Seurantaryhmä on toteuttanut laajan valtakunnallisen aluekierroksen sekä toteuttanut kunnille, kuntayhtymille ja järjestöille suunnatun kyselyn. Kuntavastaajat ovat todenneet, että valtion ohjauksessa toteuttava Kehas-ohjelma on vaikuttanut merkittävästi tavoitteiden saavuttamisessa. Myös pohjoismaisessa vertailututkimuksessa tulee esiin valtion ohjaamien asumisohjelmien vaikutus. Tanskassa, josta valtion ohjaus on puuttunut, palvelurakenteen heikentyminen näkyy esimerkiksi lähes satapaikkaisina uuslaitoksina.

Esitämme, että STM ohjaa ja seuraa jatkossakin Kehas-ohjelman toteutumista asettamalla jatkoseurantaryhmän vuosiksi 2016–2020. Lisäksi on ensiarvoisen tärkeää, että hallituksen kärkihankkeisiin varataan rahoitusta ohjelman toteutumista tukevaan tutkimukseen ja kehittämiseen. Kehitysvammaliitto, Kehitysvammaisten Tukiliitto ja FDUV ovat antaneet merkittävän panoksen Kehas-ohjelman toteutukselle ja järjestöt ovat jatkossakin käytettävissä ohjelman tavoitteiden edistämässä.

Helsingissä ja Tampereella 16.12.2015

Lisbeth Hemgård
Verksamhetsledare
Förbundet De Utvecklingsstördas Väl

Risto Burman
Toiminnanjohtaja
Kehitysvammaisten Tukiliitto

Marianna Ohtonen
Toiminnanjohtaja
Kehitysvammaliitto